

PHONG CÁCH LÀM VIỆC CỦA NGƯỜI CHÍNH ỦY, CHÍNH TRỊ VIÊN Ở ĐƠN VỊ CƠ SỞ TRONG QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM

★ **Thiếu tướng, PGS, TS NHÂM CAO THÀNH**

Tạp chí Quốc phòng toàn dân

● **Tóm tắt:** Trong quá trình xây dựng, chiến đấu của các đơn vị cơ sở trong quân đội, với cương vị là bí thư cấp ủy, tổ chức đảng, chủ trì về chính trị của đơn vị, phong cách làm việc của chính ủy, chính trị viên có vai trò rất quan trọng đối với kết quả hoàn thành nhiệm vụ của đơn vị, với phong cách của cán bộ, chiến sĩ trong đơn vị. Thực tế cho thấy, cán bộ chính ủy, chính trị viên tốt, thì cán bộ, chiến sĩ tốt và ngược lại. Với ý nghĩa đó, bài viết tập trung làm rõ đặc trưng cơ bản; những yếu tố quy định, tác động và con đường hình thành, phát triển phong cách làm việc của người chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trong Quân đội hiện nay.

● **Từ khóa:** Chính ủy, chính trị viên; đơn vị cơ sở; đặc trưng phong cách làm việc; những yếu tố quy định, tác động; con đường hình thành, phát triển.

The working style of political commissars and political officers at grassroots units in the People's Army of Vietnam

● **Abstract:** In the process of construction and combat of grassroots units in the military, as secretaries of party committees, party organizations, and those in charge of the unit's political affairs, the working style of political commissars and political officers plays a very important role in the unit's success in fulfilling its tasks and in the style of the unit's cadres and soldiers. In practice, good political commissars and political officers lead to good cadres and soldiers, and vice versa. With that significance, the article focuses on clarifying the basic characteristics; the determining factors, influences, and the path of formation and development of the working style of political commissars and political officers at grassroots units in the military today.

● **Keywords:** Political commissars, political officers; grassroots units; characteristics of working style; determining factors, influences; path of formation and development.

1. Mở đầu

Trong hệ thống tổ chức của Quân đội nhân dân Việt Nam, đơn vị cơ sở được xác định là cấp trung đoàn, lữ đoàn và tương đương; nơi trực

tiếp quản lý, giáo dục, rèn luyện bộ đội trở thành những quân nhân cách mạng; là lực lượng chủ lực trực tiếp làm nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và chiến đấu trên khắp mọi miền của

Tổ quốc; tham gia giúp đỡ nhân dân, xây dựng cơ sở chính trị ở địa phương vững mạnh.

Thực tế cho thấy, trong quá trình xây dựng, chiến đấu và trưởng thành của các đơn vị cơ sở trong Quân đội, với cương vị là bí thư cấp ủy, tổ chức đảng⁽¹⁾, chủ trì về chính trị của đơn vị; trực tiếp chỉ đạo tiến hành các nội dung công tác đảng, công tác chính trị; tham gia xây dựng và tổ chức thực hiện các kế hoạch công tác chung của đơn vị, cán bộ chính ủy, chính trị viên⁽²⁾ có vai trò rất quan trọng.

Thứ nhất, chính ủy, chính trị viên là người trực tiếp chỉ đạo, tiến hành xây dựng cấp ủy, tổ chức đảng trong sạch, vững mạnh, không ngừng nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu, thông qua đó góp phần củng cố, tăng cường sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng đối với Quân đội.

Thứ hai, chính ủy, chính trị viên trực tiếp chỉ đạo, hướng dẫn và tổ chức tiến hành công tác đảng, công tác chính trị; chủ trì xây dựng con người, xây dựng tổ chức ở đơn vị cơ sở vững mạnh, góp phần xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị, làm cơ sở để nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu.

Thứ ba, trong quá trình thực hiện chức trách, nhiệm vụ, chính ủy, chính trị viên trực tiếp góp phần củng cố, tăng cường hiệu lực của người chỉ huy; đồng thời, là chỗ dựa vững chắc của người chỉ huy, nhất là trong những tình huống khó khăn, phức tạp.

Khẳng định vai trò quan trọng của cán bộ chính ủy, chính trị viên, V.I.Lênin đã chỉ rõ: Ở đâu mà công tác chính trị trong quân đội, công tác của các chính ủy làm được chu đáo nhất, thì ở đấy không hề có tình trạng lỏng lẻo trong quân đội, quân đội giữ được trật tự tốt hơn và tinh thần của họ cũng cao hơn; ở đấy thu được nhiều thắng lợi hơn; chúng ta có một bộ máy quân sự to lớn⁽³⁾.

Để hoàn thành chức trách, nhiệm vụ của mình, người chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở không chỉ cần có đủ trình độ, phẩm chất, năng lực mà còn phải có phong cách làm việc phù hợp với vị thế, vai trò, trách nhiệm mà Đảng, Nhà nước, Quân đội và nhân dân giao phó.

2. Nội dung

2.1. Đặc trưng phong cách làm việc của chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trong Quân đội nhân dân Việt Nam

Phong cách làm việc của cán bộ chính ủy, chính trị viên là nét riêng, độc đáo, đặc trưng trong hoạt động của người bí thư cấp ủy, tổ chức đảng, chủ trì về chính trị ở đơn vị quân đội, thể hiện ở hệ thống những phương pháp, biện pháp, cách thức, lề lối làm việc mà chính ủy, chính trị viên vận dụng hằng ngày để thực hiện chức trách, nhiệm vụ; phản ánh trình độ, phẩm chất, năng lực, đồng thời tạo nên những giá trị của mỗi chính ủy, chính trị viên.

Xuất phát từ phong cách lãnh đạo của Đảng, phong cách làm việc của Chủ tịch Hồ Chí Minh; từ vị trí, vai trò, chức trách, nhiệm vụ và tính chất, đặc điểm môi trường công tác; từ yêu cầu phẩm chất, năng lực và phương pháp, tác phong công tác của người chính ủy, chính trị viên trong Quân đội được xác định trong Nghị quyết số 51-NQ/TW ngày 20-7-2025 của Bộ Chính trị (khóa IX), phong cách làm việc của người chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trong quân đội có những đặc trưng cơ bản:

Một là, tính đảng, tính nguyên tắc cao, đồng thời linh hoạt, sáng tạo trong công việc. Theo Hồ Chí Minh: “Mỗi cán bộ, mỗi đảng viên, cần phải có *tính đảng* mới làm được việc. Kém tính Đảng, thì việc gì cũng không làm nên”⁽⁴⁾; “Vô luận lúc nào, vô luận việc gì, đảng viên và cán bộ phải đặt lợi ích của Đảng ra trước, lợi ích của cá nhân lại sau. Đó là nguyên tắc cao nhất của

Đảng. Đó là “tính Đảng”⁽⁵⁾. Ở đơn vị cơ sở, chính ủy, chính trị viên là bí thư đảng ủy, tổ chức đảng, chủ trì về chính trị của đơn vị, chức trách, nhiệm vụ quan trọng hàng đầu là “giữ vững con đường chính trị vô sản” trong quân đội cách mạng. Vì vậy, phong cách làm việc của chính ủy, chính trị viên phải có tính đảng, tính nguyên tắc cao, thể hiện tập trung ở lòng trung thành tuyệt đối với mục tiêu, lý tưởng cách mạng của Đảng, trung thành với lợi ích của giai cấp công nhân và nhân dân lao động; luôn đứng vững trên lập trường, quan điểm của giai cấp công nhân để xem xét, giải quyết công việc. Trong bất cứ hoàn cảnh nào cũng luôn chấp hành nghiêm túc, tự giác các nguyên tắc, chế độ công tác; chấp hành nghiêm chỉnh điều lệnh, kỷ luật quân đội; nghiêm khắc với bản thân, bảo vệ cái đúng, đấu tranh phê phán cái sai, bảo đảm cho mọi hoạt động của đơn vị luôn đi đúng con đường chính trị vô sản, hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

Tuy nhiên, tính đảng, tính nguyên tắc cao trong phong cách làm việc của người chính ủy, chính trị viên không đồng nghĩa với sự bảo thủ, giáo điều, cứng nhắc mà trái lại, luôn đòi hỏi sự linh hoạt, sáng tạo, uyển chuyển trong giải quyết công việc thực tế; đồng thời, cũng không tự do, tùy tiện, vi phạm nguyên tắc. Đây là một trong những đặc trưng quan trọng hàng đầu trong phong cách làm việc của đội ngũ chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trong Quân đội hiện nay.

Hai là, đề cao giáo dục, thuyết phục, nêu gương, nói đi đôi với làm. Giáo dục, thuyết phục, nêu gương là phương pháp cơ bản, chủ yếu của công tác đảng, công tác chính trị. Ở đơn vị cơ sở, chính ủy, chính trị viên là bí thư cấp ủy, tổ chức đảng, người trực tiếp chỉ đạo, tiến hành công tác đảng, công tác chính trị ở đơn vị.

Vì vậy, chính ủy, chính trị viên phải là người đi tiên phong trong việc vận động, giáo dục, thuyết phục từng người, từng bộ phận, từng tổ chức và toàn đơn vị. Để thực hiện tốt việc vận động, giáo dục, thuyết phục, đòi hỏi chính ủy, chính trị viên phải nắm vững và vận dụng có hiệu quả các nội dung, hình thức, biện pháp công tác tư tưởng, công tác tổ chức và công tác chính sách. Phải luôn sâu sát đơn vị, bộ đội, khéo tổ chức, tuyên truyền, vận động, giáo dục thuyết phục từng người, từng bộ phận.

Trong giáo dục, thuyết phục, phải kiên trì và có tình yêu thương con người, tin tưởng vào khả năng phấn đấu vươn lên của cán bộ, chiến sĩ; phải chân thành và độ lượng; chống mọi biểu hiện chủ quan, nóng vội, định kiến cá nhân hoặc áp đặt thô bạo. Để làm tốt việc vận động, giáo dục, thuyết phục, cán bộ chính ủy, chính trị viên không chỉ dùng chân lý, lẽ phải mà còn phải bằng cả hành động gương mẫu của mình; phải thực sự nói đi đôi với làm, nêu gương về mọi mặt. Như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ dạy: “Người huấn luyện của Đoàn thể *phải làm kiểu mẫu về mọi mặt*: tư tưởng, đạo đức, lối làm việc”⁽⁶⁾; “Phải khen thưởng các chiến sĩ có công, cất nhắc các cán bộ và đội viên tiến bộ”⁽⁷⁾, tóm lại, chính ủy, chính trị viên phải làm kiểu mẫu trong mọi việc. Có như vậy, lý luận Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, mục tiêu, lý tưởng cách mạng của Đảng do chính ủy, chính trị viên truyền đạt mới có sức thuyết phục, mới làm cho bộ đội thêm tin tưởng và quyết tâm thực hiện.

Ba là, dân chủ, quyết đoán, dám làm, dám chịu trách nhiệm. Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Đem so với công việc của cả loài người trong thế giới, thì những người đại anh hùng xưa nay cũng chẳng qua làm tròn một bộ phận mà thôi”⁽⁸⁾. Từ đó cho thấy, cái thông minh của người phụ trách, sức mạnh của người lãnh đạo không phải

là những điều mình tự nghĩ ra, hay tự mình làm lấy, mà quan trọng hơn là biết phát huy trí tuệ và sức mạnh của tập thể để hoàn thành nhiệm vụ. Để làm được điều đó, chính ủy, chính trị viên phải có phong cách làm việc dân chủ, khoa học, tôn trọng và tuân thủ sự lãnh đạo của tập thể; phải thực hiện và phát huy dân chủ trong lãnh đạo, quản lý, phát huy tinh thần làm chủ của mọi cán bộ, chiến sĩ; luôn tạo ra được bầu không khí làm việc dân chủ, cởi mở trong toàn đơn vị; tôn trọng và lắng nghe các ý kiến khác nhau của cấp dưới và mạnh dạn có những điều chỉnh phù hợp các chủ trương, biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả công việc.

Theo Hồ Chí Minh, lãnh đạo không tập thể, thì sẽ đi đến cái tệ bao biện, độc đoán, chủ quan; phụ trách không do cá nhân, thì sẽ đi đến cái tệ bừa bãi, lộn xộn, vô chính phủ, kết quả là hỏng việc⁽⁹⁾. Xuất phát từ tính chất, đặc điểm tổ chức và hoạt động của đơn vị và cơ chế lãnh đạo của Đảng đối với Quân đội, đòi hỏi chính ủy, chính trị viên phải luôn tích cực, chủ động trong công việc. Đồng thời, phải có phong cách làm việc quyết đoán, đề cao trách nhiệm cá nhân, thể hiện sự tự tin, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, có quyết định rõ ràng, dứt khoát, kịp thời, nhất là trong những tình huống khó khăn, phức tạp.

Tuy vậy, tính quyết đoán của người chính ủy, chính trị viên không đồng nghĩa với sự liều lĩnh, mà dựa trên cơ sở khoa học, trong phạm vi chức trách, quyền hạn; trên cơ sở phát huy dân chủ, tập thể; đã rõ vấn đề thì phải quyết đoán, có quyết tâm cao, dám chịu trách nhiệm về những quyết định của mình. Những hiện tượng coi thường tập thể, hoặc dựa dẫm, ỷ lại tập thể, thiếu tích cực, chủ động trong công việc, không quyết đoán, không nêu cao trách nhiệm cá nhân đều xa lạ với phong cách làm việc của cán bộ chính

ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trong Quân đội. Thực tế cho thấy, người lãnh đạo mà tự gò bó trong khuôn khổ của một số quy định hạn hẹp, không tích cực, chủ động, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám đổi mới, sáng tạo, dám đương đầu với khó khăn, thử thách và dám hành động vì lợi ích chung là điều khó chấp nhận hiện nay.

Bốn là, sâu sát, cụ thể, gần gũi, thương yêu cán bộ, chiến sĩ. Ở đơn vị cơ sở, chính ủy, chính trị viên là cán bộ lãnh đạo, đồng thời là người làm công tác vận động quần chúng trong lực lượng vũ trang cách mạng. Để hoàn thành nhiệm vụ, đội ngũ chính ủy, chính trị viên phải là người sâu sát công việc, cơ quan, đơn vị, bộ đội; thường xuyên nắm chắc tình hình mọi mặt của đơn vị; khi giao, nhận nhiệm vụ phải cụ thể, rõ ràng, có hướng dẫn, kiểm tra sâu sát, tỉ mỉ. Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Người chính trị viên không phải là ông quan suốt ngày ngồi bàn giấy viết thông báo và chỉ thị” mà phải “nhúng tay vào mọi việc để dìu dắt người khác”⁽¹⁰⁾.

Thực tế cho thấy “Cán bộ không có đội viên, lãnh tụ không có quần chúng thì không làm gì được. Bởi vậy cần phải thương yêu đội viên”⁽¹¹⁾. Cán bộ dù ở cương vị nào “cũng chỉ là những người đặt kế hoạch và điều khiển trận đánh. Lúc ra mặt trận, việc đặt mìn, phá lô cốt đều do tay anh em đội viên làm”⁽¹²⁾.

Để có thể đoàn kết, giáo dục, hướng dẫn, động viên bộ đội hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ, đòi hỏi chính ủy, chính trị viên phải có tác phong gần gũi, sâu sát, đồng cam cộng khổ với cán bộ, chiến sĩ. “Đối với binh sĩ, thì lời ăn tiếng nói, niềm vui, nỗi buồn, quần áo, nhất nhất phải biết rõ và hết sức chăm nom”⁽¹³⁾. Đồng thời, “chẳng những phải lãnh đạo quần chúng, mà lại phải học hỏi quần chúng”⁽¹⁴⁾; phải luôn gần gũi, lắng nghe ý kiến của bộ đội; có cách thức làm việc phù hợp với trình độ, tâm lý của cán bộ, chiến sĩ.

Người căn dặn: “Người đội trưởng, người chính trị viên phải là người anh, người chị, người bạn của đội viên. Chưa làm được như vậy là chưa hết nhiệm vụ”⁽¹⁵⁾. Tuy nhiên, học hỏi quần chúng nhưng không theo đuôi quần chúng, mà phải đoàn kết, giáo dục và lãnh đạo quần chúng tiến lên. Đó chính là một trong những đặc trưng rất quan trọng trong phong cách làm việc của đội ngũ chính ủy, chính trị viên hiện nay.

Năm là, ứng xử văn hóa, giải quyết hài hòa các mối quan hệ. Ngô Tử viết: “những người gồm đủ văn võ mới có thể làm tướng. Biết khi cứng khi mềm mới có thể cầm quân tác chiến”⁽¹⁶⁾. Sinh thời, Hồ Chí Minh cũng đã dạy: “Vô luận ở cấp bậc nào, chính trị viên có ba nhiệm vụ chính:... 1. *Đối với bộ đội*,... chính trị viên phải thân thiết như một người chị, công bình như một người anh, hiểu biết như một người bạn. 2. *Đối với nhân dân*,... Chính trị viên phải làm cho dân tin, dân phục, dân yêu bộ đội... 3. *Đối với quân địch*,... chính trị viên phải biết cách tuyên truyền khôn khéo, thiết thực, để giác ngộ họ, lôi kéo họ về phía ta”⁽¹⁷⁾. Đây vừa là nhiệm vụ, đồng thời cũng là phương châm xử thế của đội ngũ chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trong Quân đội hiện nay.

Thực tế cho thấy, ở đơn vị cơ sở, chính ủy, chính trị viên là cán bộ lãnh đạo, nhà giáo dục, trung tâm giải quyết các mối quan hệ chính trị - xã hội trong đơn vị; người tiêu biểu cho bản lĩnh, trí tuệ và tinh thần của Đảng; là trung tâm đoàn kết, chỗ dựa vững chắc của người chỉ huy và mọi cán bộ, chiến sĩ. Do vậy, trong quá trình thực hiện chức trách, nhiệm vụ, đòi hỏi chính ủy, chính trị viên phải luôn thể hiện rõ bản lĩnh, tinh thần và văn hóa của Đảng, vừa kiên định mục tiêu nhưng đồng thời cũng phải thực sự mềm dẻo, nhã nhặn trong ứng xử và giải quyết các mối quan hệ; chân thành, tế nhị, linh hoạt và tự chủ, khéo kết hợp

giữa tình cảm với lý trí, vừa có lý, vừa có tình; vừa kiên định mục tiêu, giữ vững nguyên tắc nhưng lại phải luôn mềm dẻo, linh hoạt trong xử lý tình huống, trong giải quyết các mối quan hệ. Đó chính là một phần rất quan trọng trong phong cách làm việc của chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trong Quân đội hiện nay.

Có thể khẳng định, những đặc trưng cơ bản nêu trên phản ánh bản chất cốt lõi phong cách làm việc của đội ngũ chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trong Quân đội nhân dân Việt Nam. Đây cũng chính là tiêu chuẩn, kiểu mẫu để đội ngũ chính ủy, chính trị viên hiện nay không ngừng phấn đấu, tu dưỡng, rèn luyện để có được.

2.2. Những yếu tố quyết định tác động đến quá trình hình thành, phát triển phong cách làm việc của chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trong Quân đội

Cũng như các hiện tượng xã hội khác, phong cách làm việc của người chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trong Quân đội không phải tự nhiên có, nó được hình thành, phát triển từ thấp đến cao, từ chưa hoàn thiện đến hoàn thiện và luôn chịu sự quy định, tác động của nhiều yếu tố:

Một là, phẩm chất chính trị, đạo đức lối sống. Đây là yếu tố gốc, nền tảng để hình thành, phát triển phong cách làm việc của người chính ủy, chính trị viên. Có thể khẳng định, phẩm chất chính trị là yếu tố cốt lõi, là hạt nhân định hướng chính trị đúng đắn cho mọi hoạt động của người chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở. Thực tế cho thấy, chỉ có trung thành tuyệt đối với mục tiêu, lý tưởng cách mạng của Đảng, trung thành với lợi ích của giai cấp, của dân tộc, một lòng một dạ phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân, tận tâm, tận lực với công việc,... người chính ủy, chính trị viên mới say mê nghiên cứu, tìm chọn cho mình những cách thức, biện pháp, lề lối làm việc đúng đắn để nâng cao hiệu quả công tác.

Người chính ủy, chính trị viên có phẩm chất đạo đức trong sáng, cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; có tinh thần cầu thị và lòng vị tha, có niềm tin nơi đồng đội,... đó chính là cơ sở, nền tảng để hình thành, phát triển phong cách làm việc dân chủ, khoa học, quần chúng, nêu gương, gần gũi, yêu thương cán bộ, chiến sĩ. Người cán bộ có động cơ không trong sáng, non kém về bản lĩnh, không thực sự tiêu biểu về đạo đức, lối sống thì không thể có phong cách làm việc dân chủ, quần chúng, nêu gương, cũng như không thể có đủ quyết tâm và lòng kiên nhẫn để học hỏi nâng cao trình độ, rèn luyện cho được phong cách làm việc dân chủ, khoa học đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ.

Hai là, kiến thức, năng lực. Kiến thức luôn là nguồn gốc của trí tuệ; là nền tảng, cơ sở của năng lực; là yếu tố quan trọng để hình thành, phát triển phong cách làm việc dân chủ, khoa học và là “chìa khóa” để cán bộ chính ủy, chính trị viên thích nghi với những tiến bộ khoa học, công nghệ, với trình độ ngày càng cao của cán bộ, chiến sĩ. Có thể khẳng định, không có hoạt động nào đòi hỏi kiến thức, năng lực toàn diện như hoạt động lãnh đạo, chỉ huy, quản lý. Thực tế cho thấy, người chính ủy, chính trị viên có trí tuệ cao, phạm vi hiểu biết rộng và sâu sắc thì mới có khả năng nhận thức nhanh nhạy, xem xét toàn diện, đánh giá chính xác sự vật, hiện tượng, giải quyết đúng đắn những vấn đề nảy sinh, mang lại hiệu quả cao trong công việc. Người chính ủy, chính trị viên có nhiều năng lực, trong đó có cả năng lực lãnh đạo, chỉ đạo, chỉ huy, quản lý, năng lực xử lý tình huống,... những năng lực này phải đủ mọi mặt, cả về chính trị, quân sự, hậu cần, kỹ thuật, về tuyên truyền, tổ chức, xếp đặt kế hoạch trong sinh hoạt và công tác hằng ngày, thì mới có thể tự tin, dám nghĩ, dám làm và làm có hiệu quả.

Ngày nay, yêu cầu kiến thức, năng lực của đội ngũ chính ủy, chính trị viên cao hơn và toàn diện hơn, bởi vì trình độ, kiến thức của cán bộ, chiến sĩ ở đơn vị cơ sở ngày càng cao; cách thức tiếp nhận thông tin cũng ngày càng đa dạng, hiện đại. Thực tế cho thấy, phong cách làm việc dân chủ, khoa học, nói đi đôi với làm của chính ủy, chính trị viên chỉ có thể là sản phẩm của trí tuệ. Người chính ủy, chính trị viên thiếu tri thức, không am hiểu, không thành thạo công việc thì phong cách làm việc của họ thường chỉ dựa vào kinh nghiệm, chủ quan, dập khuôn máy móc, hoặc hành động mò mẫm, tùy tiện vô nguyên tắc, không đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ.

Ba là, đặc điểm môi trường công tác, chức trách, nhiệm vụ của chính ủy. Trên thực tế, phong cách làm việc của chủ thể luôn chịu sự quy định bởi những điều kiện kinh tế - xã hội, lịch sử cụ thể, phản ánh và chứa đựng những nội dung, tính chất các quan hệ xã hội mà chủ thể đang sống và hoạt động. Đội ngũ chính ủy, chính trị viên là cán bộ lãnh đạo của Đảng trong Quân đội, do vậy, trong phạm vi rộng, phong cách làm việc của chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trước hết chịu sự chi phối bởi điều kiện kinh tế - xã hội của đất nước và phong cách lãnh đạo của Đảng,... Sự tác động trực tiếp và rõ ràng nhất là từ đặc điểm, yêu cầu hoạt động công tác đảng, công tác chính trị; vị trí, vai trò, chức trách, nhiệm vụ của người chính ủy, chính trị viên; cũng như đặc điểm tổ chức, hoạt động huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu của các đơn vị.

Trong thực tế, hoạt động quân sự nói chung, hoạt động của các đơn vị cơ sở nói riêng luôn đặt dưới sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng, trong điều kiện mỗi cán bộ, chiến sĩ đều phải tuân thủ nghiêm ngặt những quy định của điều lệnh, điều lệ, kỷ luật quân sự, những quy định chặt chẽ trong quan hệ lãnh đạo,

chỉ huy và phục tùng. Chính những đặc điểm này đã đặt ra yêu cầu khách quan, đồng thời cũng tạo ra những cơ sở cần thiết cho việc hình thành, phát triển phong cách làm việc có tính đảng, tính nguyên tắc cao, linh hoạt, sáng tạo, quyết đoán. Đồng thời, chính những đặc điểm này cũng dễ dẫn đến phong cách làm việc kiểu gia trưởng, độc đoán. Vì vậy, cấp ủy, tổ chức đảng và mỗi chính ủy, chính trị viên phải chú ý đến sự tác động của những yếu tố này, từ đó không ngừng bồi dưỡng, rèn luyện phong cách làm việc dân chủ, khoa học, quần chúng, nêu gương nhằm đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ.

Bốn là, sự trải nghiệm cuộc sống và hoạt động lãnh đạo, quản lý. V.I.Lênin đã chỉ rõ: Không có công tác, không có đấu tranh, thì kiến thức sách vở về chủ nghĩa cộng sản rút ra từ các sách và tác phẩm về chủ nghĩa cộng sản, sẽ không có một chút giá trị nào cả⁽¹⁸⁾. Do đó, có thể khẳng định, cùng với hoạt động giáo dục, sự hình thành, phát triển phong cách làm việc của mỗi chính ủy, chính trị viên phần lớn phụ thuộc vào mức độ tham gia các hoạt động xã hội và mức độ thâm nhập của các cá nhân đối với hoạt động đó.

Thực tế cho thấy, cán bộ chính ủy, chính trị viên kinh qua nhiều cương vị công tác, được rèn luyện, thử thách trong thực tiễn lãnh đạo, quản lý từ cấp thấp đến cấp cao hơn; thường xuyên lăn lộn với đời sống huấn luyện, chiến đấu của bộ đội, đó chính là cơ sở quan trọng cho việc tích lũy kinh nghiệm, rèn luyện kỹ năng, xây dựng một phong thái tự tin, chững chạc, ứng xử linh hoạt, hiệu quả trước mọi biến đổi của cuộc sống và hoạt động quân sự. Đó chính là cơ sở, nền tảng cho việc giáo dục, rèn luyện và là căn cứ để đánh giá phong cách làm việc của cán bộ chính ủy, chính trị viên; đồng thời, đó cũng là môi trường để mỗi chính ủy, chính trị viên phấn đấu trưởng thành trong thực tiễn lãnh đạo, quản

lý, xây dựng, chiến đấu ở đơn vị cơ sở trong Quân đội.

Ngoài các yếu tố cơ bản trên, phong cách làm việc của chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở còn chịu sự tác động không nhỏ bởi các yếu tố như: phẩm chất nghề nghiệp của người chính ủy, chính trị viên; truyền thống, tập quán, thói quen; phong cách làm việc của cấp trên, trình độ, năng lực của cấp dưới,... Tuy mỗi yếu tố có vị trí, vai trò khác nhau, song lại có mối quan hệ biện chứng với nhau, cùng tham gia quy định, tác động đến quá trình hình thành, phát triển phong cách làm việc của người chính ủy, chính trị viên. Do vậy, trong quá trình bồi dưỡng, xây dựng, đòi hỏi cả chủ thể, đối tượng và lực lượng tham gia cần nhận thức đúng, vận dụng, phát huy tốt từng vai trò, có vậy mới đạt hiệu quả thiết thực.

2.3. Con đường hình thành, phát triển phong cách làm việc của chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trong Quân đội

Một là, phong cách làm việc của chính ủy, chính trị viên được hình thành, phát triển trước hết thông qua quá trình đào tạo, bồi dưỡng, rèn luyện tại các học viện, nhà trường Quân đội. Giáo dục - đào tạo là một quá trình tác động có định hướng với kế hoạch, chương trình cụ thể và cách thức tổ chức chặt chẽ theo mô hình, mục tiêu đã xác định. Phong cách làm việc của người chính ủy, chính trị viên bắt đầu hình thành ngay từ giai đoạn đào tạo chính trị viên đại đội tại Trường Sĩ quan Chính trị và đào tạo cán bộ chính trị ở các cơ sở đào tạo khác trong Quân đội. Đối với đội ngũ chính ủy, phong cách làm việc còn được bồi đắp qua quá trình đào tạo chính ủy tại Học viện Chính trị. Trong quá trình này, người học được trang bị hệ thống những kiến thức cơ bản, cơ sở và chuyên sâu, trong đó có kiến thức chuyên ngành công tác đảng, công

tác chính trị; kiến thức về lãnh đạo, chỉ huy, quản lý; những kiến thức cơ bản về phong cách làm việc; đồng thời, được luyện tập trên cương vị chính trị viên, chính ủy; được truyền thụ những kinh nghiệm, kỹ năng tổ chức tiến hành công tác đảng, công tác chính trị. Trên cơ sở đó, phẩm chất, năng lực và phong cách làm việc của người chính ủy, chính trị viên từng bước được hình thành và ngày càng được củng cố. Vì vậy, bên cạnh trang bị kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm, nhà trường cần coi trọng bồi dưỡng phong cách làm việc, phát triển tư duy độc lập, sáng tạo cho người học, nhằm tạo lập cơ sở vững chắc cho việc phát triển phong cách làm việc của chính trị viên, chính ủy trong quá trình công tác sau này.

Hai là, phong cách làm việc của chính ủy, chính trị viên được củng cố, phát triển và hoàn thiện thông qua thực tiễn công tác và hoạt động bồi dưỡng ở đơn vị cơ sở. Hoạt động thực tiễn luôn là nguồn gốc, động lực thúc đẩy sự phát triển, hoàn thiện phong cách làm việc của chủ thể. Thông qua thực tiễn tiến hành công tác đảng, công tác chính trị, thực tiễn lãnh đạo, quản lý ở đơn vị, mà trực tiếp là giai đoạn đảm nhiệm cương vị chính trị viên đại đội, chính trị viên tiểu đoàn, trung đoàn và tương đương, là giai đoạn thuận lợi nhất để mỗi chính ủy, chính trị viên tích lũy kinh nghiệm, phát triển tài năng, nâng cao tri thức, kỹ năng, rèn luyện phong cách làm việc đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ.

Đồng thời, cũng chính thông qua thực tiễn lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý, những ưu điểm, tiến bộ về phong cách làm việc của chính ủy, chính trị viên được kiểm nghiệm, khẳng định và tôn vinh; những hạn chế về phong cách làm việc cũng được bộc lộ và dần được khắc phục, qua đó phong cách làm việc ngày càng được củng cố, phát triển và hoàn thiện. Nếu chính ủy,

chính trị viên có thái độ cầu thị, đồng thời được tổ chức quan tâm giáo dục, bồi dưỡng, theo dõi, giúp đỡ tận tình, chu đáo thì phong cách làm việc sẽ ngày càng được củng cố và phát triển. Do vậy, để đáp ứng đòi hỏi ngày càng cao của thực tiễn nhiệm vụ cần thường xuyên quan tâm, có nội dung, hình thức, biện pháp xây dựng, bồi dưỡng phù hợp. Đây sẽ là điều kiện thuận lợi để phong cách làm việc của đội ngũ chính ủy, chính trị viên ngày càng phát triển và hoàn thiện.

Ba là, là kết quả của quá trình tự học tập, tự bồi dưỡng, rèn luyện của mỗi cá nhân chính ủy, chính trị viên. Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Học hỏi là một việc phải tiếp tục suốt đời”⁽¹⁹⁾; “không ai có thể tự cho mình đã biết đủ rồi, biết hết rồi... chúng ta phải tiếp tục học và hành để tiến bộ kịp nhân dân”⁽²⁰⁾; “Biết võ, biết văn mới là quân nhân hoàn toàn... Học không bao giờ cùng. Học mãi để tiến bộ mãi. Càng tiến bộ, càng thấy càng phải học thêm”⁽²¹⁾. Cùng với việc đào tạo, bồi dưỡng của tổ chức, thì vấn đề tự học tập, tự rèn luyện của mỗi cá nhân luôn có vai trò quyết định đến việc hình thành, phát triển phong cách làm việc của chính ủy.

Thực tế cho thấy, thực tiễn luôn đặt ra cho đội ngũ chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở những yêu cầu cao, rất khắt khe, nhưng đồng thời cũng chính thực tiễn lại gợi mở, hướng dẫn cho họ tự rèn luyện phong cách làm việc một cách hiệu quả nhất. Càng rèn luyện, thử thách trong thực tiễn, phong cách làm việc càng dân chủ, khoa học, quần chúng, nêu gương. Nếu cán bộ chính ủy, chính trị viên có thái độ khiêm tốn, cầu thị tiến bộ, đồng thời được tổ chức quan tâm, tạo điều kiện thuận lợi trong quá trình tự học tập, tự bồi dưỡng, rèn luyện thì phong cách làm việc sẽ ngày càng được củng cố, phát triển và hoàn thiện.

Vì vậy, cấp ủy, cán bộ chủ trì và cơ quan quân đội cần quan tâm động viên khuyến khích, tạo điều kiện thuận lợi để mỗi đồng chí chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở tích cực, chủ động trong học tập, rèn luyện, xây dựng phong cách làm việc đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của tình hình nhiệm vụ.

Sự phân chia con đường hình thành, phát triển phong cách làm việc của người chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trong Quân đội chỉ có ý nghĩa tương đối. Trên thực tế, việc học tập tại trường, bồi dưỡng tại chức, rèn luyện trong thực tiễn và tự tu dưỡng, rèn luyện, phấn đấu của mỗi chính ủy, chính trị viên luôn gắn bó chặt chẽ, đan xen vào nhau, đó là những “đoạn đường” trên cùng “một con đường”. Trong đó, đào tạo tại trường, bồi dưỡng tại chức là điều kiện nền tảng; rèn luyện trong thực tiễn và tự học tập, phấn đấu của mỗi bản thân có ý nghĩa quyết định.

3. Kết luận

Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Lãnh đạo khéo, tài nhỏ có thể hóa ra tài to. Lãnh đạo không khéo, tài to cũng hóa ra tài nhỏ”⁽²²⁾. Cách lãnh đạo của người cán bộ không phải tự nhiên mà có, phần lớn là do giáo dục, học tập, rèn luyện mà nên. Chính vì vậy, việc bồi dưỡng phong cách làm việc của đội ngũ chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trong quân đội là việc làm thường xuyên, quan trọng.

Để đạt được hiệu quả thiết thực, đòi hỏi chủ thể, lực lượng tham gia và trước hết là bản thân mỗi chính ủy, chính trị viên cần nắm vững quan niệm, đặc trưng cơ bản, những yếu tố quy định, tác động và con đường hình thành, phát triển phong cách làm việc. Đó chính là căn cứ nền tảng để xác định kế hoạch và triển khai tổ chức thực hiện có hiệu quả kế hoạch bồi dưỡng và tự bồi dưỡng trên thực tế, qua đó góp phần xây

dựng đội ngũ chính ủy, chính trị viên ở đơn vị cơ sở trong quân đội ngày càng vững mạnh, có phong cách làm việc ngày càng khoa học, dân chủ, quần chúng, nêu gương, nói đi đôi với làm và làm có hiệu quả, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp xây dựng và chiến đấu của Quân đội nhân dân Việt Nam trong thời kỳ mới □

Ngày nhận bài: 08-01-2026;

Ngày bình duyệt: 20-01-2026;

Ngày duyệt đăng: 27-01-2026.

Email tác giả: caothanhxaydungdang@gmail.com

(1) Quy định số 332-QĐ/TW ngày 24-6-2025 của Bộ Chính trị về tổ chức đảng trong Quân đội nhân dân Việt Nam.

(2) Nghị quyết số 51-NQ/TW ngày 20-7-2005 của Bộ Chính trị (khóa IX) về tiếp tục hoàn thiện cơ chế lãnh đạo của Đảng, thực hiện chế độ một người chỉ huy gắn với thực hiện chế độ chính ủy, chính trị viên trong Quân đội nhân dân Việt Nam.

(3) V.I. Lênin: *Toàn tập*, t.39, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2005, tr.66.

(4), (5), (8), (9), (13), (14), (17), (22) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, t.5, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tr.307, 290 - 291, 296, 620, 595, 325, 484-485, 320.

(6), (7), (15), (21) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, t.6, Sđd, tr.356, 458, 458, 61.

(10) Nguyễn Văn Thi: *Chính ủy, chính trị viên học tập phong cách quần chúng của Bác Hồ*, <https://www.qdnd.vn>.

(11), (12) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, t.7, Sđd, tr.76, 219.

(16) Ngô Khởi và binh pháp Ngô Khởi, <https://mod.gov.vn>.

(18) V.I.Lênin: *Toàn tập*, t.41, Sđd, tr.358.

(19), (20) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, t.10, Sđd, tr.377, 377.